

Филологията „в живота“

Снимка: Аглия Маврова
Худ. оформление: Таня Дечева, Николай Генов

ДА БЪДЕШ ФИЛОЛОГ – ВЪЗМОЖНОСТИ, ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА, ПЕРСПЕКТИВИ ПРЕД РЕАЛИЗАЦИЯТА И ПРОФЕСИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ

Марина Фурсова

Пловдивски университет „Паусий Хилендарски“

Резюме: Настоящата работа има за цел да анализира възможностите и перспективите за професионално развитие на филолога, както и да представи тенденциите за бъдеща реализация.

Ключови думи: професионална компетентност, филологическо образование

Abstract: This report aims to analyze the opportunities and perspectives of professional development of the profession of philologist, to present opportunities for realization of professional skills and to identify development trends.

Keywords: professional competence, philological education

Както е известно, в превод от старогръцки думата филология означава „любов към думите“. Любовта се изразява в непрекъснатия стремеж към изучаване на даден език с всичките му нюанси и специфики, неговата история, предполагаемото развитие и не на последно място – културното наследство, създадено на този език. Д. С. Лихачов много точно дефинира филологията като наука, дълбоко личностна и дълбоко национална, необходима както за отделната личност, така и за развитието на националните култури (Lihachov 1989:204-205). Като наблюдаваме процеса на развитието на световните икономики и необходимостта от непрекъсната межкултурна комуникация, осъзнаваме ясно, че в момента това определение е повече от актуално.

През последните 20 години филологическата специалност претърпя глобални промени, като при това тя смени посоките си за реализация и разшири сферите на влияние. Все по-мощната миграция на бизнеса и размиването на границите в сферата на потреблението и предлагането на най-различни услуги допринасят за по-голямото търсене на качествени специалисти, отлично владеещи определен език. Международната комуникация стана част от нашето ежедневие. Трудно ще се намери област на науката, образованието или бизнеса, която да няма необходимост от знаещи, квалифицирани специалисти филолози. За съжаление, през последните години се

наблюдава драстичен спад в основното образование, което води до все по-голяма пропаст между носителите на езика и филолозите, изучаващи даден език с всичките му закономерности и граматични особености. А именно образованието е този важен елемент, който изиграва най-голяма роля при формирането на личността и обществото.

Разширяването на възможностите за реализация в момента дава на филолозите много повече възможности отпреди десет, дори пет години. В днешно време все по-осезаема става необходимостта от квалифицирани и добре подготвени кадри, владеещи на високо професионално ниво тънкостите на един или повече езика, от специалисти, които познават добре културата, а понякога и манталитета на дадена езикова общност.

Наблюдава се добра тенденция филологът да може да разгърне професионалния си потенциал. Както показва нашето наблюдение, при избор на подходяща кандидатура за работа с предимство се назначават специалисти филолози, които владеят най-малко един чужд език и имат, разбира се, допълнителни навици или квалификации.

През последните няколко години навлиза и нов метод за подпомагане при преквалификация или надграждане на знанията на бъдещи специалисти в международни компании, концерни или образователни институции. Става дума за организирани от самите работодатели центрове за преквалификация или допълнително обучение, което дава на кандидата отличен шанс за повишаване нивото на знанията и уменията. Често става дума за допълнителни курсове за изучаване на още един чужд език, което, от своя страна, дава на кандидатите уникална възможност за развитие.

Все по-често филологическото образование без практическа насоченост бива недостатъчно, което изисква допълнителна специализация или продължаващо обучение. Много държави подкрепиха развитието на науката андрагогика, която позволява на вече успешни специалисти в дадена област да разширят своите умения и да се пренасочат към по-добре платени и по-перспективни сектори на икономиката.

Тук е мястото да се подчертаят едни от най-важните качества, които допринасят за успешната реализацията на един филолог. Те включват професионална ориентация на личността, отлични комуникативни умения, желание за непрекъснато развитие, истинска страст към професията и не на последно място – умение за адаптация към глобалните промени в сферата на реализацията и професионалните възможности. В случая мотивацията и интелектуалният глобализъм играят огромна роля за постигането на личностно развитие и възможни бъдещи добри резултати. Акцент в този случай може да се постави на мотивацията и умението за адаптация към промените.

Недооценените ползи от получаване на филологическо образование постепенно се трансформират в положителната насока. Една от причините за подценяването на професията е ниското заплащане в сферите за реализация на филолозите. Анализът на пазара на труда показва положителен ръст на заплащането както на професиите, тясно свързани с филологията, така и на професиите, изискващите от специалистите владеенето на два или повече чужди езика.

Недостигът на квалифицирани кадри в браншовете, където освен определена компетентност се изисква професионално владеење на няколко чужди езика (един от които задължително е английският), води до голямо разнообразие на предлаганите професии и до нови възможности за филолозите. Необходимостта от излизане от зоната на комфорта, от личностна мотивация и стремеж за развитие са предпоставки за успешната реализация на филолозите.

В света на глобализацията и интеграцията все по-често ставаме свидетели на бързата и качествена преквалификация на специалисти, мотивирани за постигане на дълготрайни резултати и активни в своето усъвършенстване. Класическото виждане за „професията“ филолог отстъпва пред интеграцията, глобализацията и разширяването на компетенциите в дадена област. Тясно профилираното обучение на филолозите има нужда от усъвършенстване и обновяване, за да бъде в крак с времето и нуждите на пазара на труда. Непрекъснато нарастващото търсене в глобален план на филолози билингви или филолози полиглоти е пряко свързано с престижа и развитието на професията, както и с привличането на младите хора към изучаването на дадената специалност. За целта е необходимо да се актуализира имиджът на професията, да има по-ясна представа за бъдеща реализация, да се посочат и да се обосноват перспективите за развитието на младите филолози. За да се постигне всичко това, е необходимо много тясно сътрудничество на образователните институции с бизнеса и структурите, търсещи специалисти в дадена област.

Все по-често ще се налага да се променят и да се усъвършенстват методът и подходът към обучението на младите кадри, което е продиктувано от непрекъснатото оптимизиране на компетенциите на съвременния специалист. Това отваря нови възможности за създаването на допълнителни методики във филологическото образование, съчетаващи фундаменталните знания на предишните поколения и най-новите компетентности в тази сфера.

Интернационализацията и интеграцията спомагат за продължаващото развитие на специалистите в тази област. Магистратурите или докторантурите в момента са повече от достъпни. Обучението в интернационален екип или в международни институции спомага за разгръщането на хоризонтите и за придобиването на чуждестранен опит от страна на младите специалисти. Все повече международни университети предлагат обучение на два езика, което изцяло отговаря на днешното търсене и на тенденциите за развитието на професията.

Някои международни образователни институции подготвят специалисти филолози за нови, все още не толкова изучени професии. Всички те изискват владенето на поне един чужд език освен основния. Това са професиите секретар референт, тренинг мениджър, трейдър, топмениджър, копирайтър, рекрутер, супервайзер, специалист комуникация в колцентър, WEB-преводач, които изискват умения за перфектно владене на комуникацията. Представен е много малък списък на фона на разрастващото се поле за реализацията на хората, владеещи добре един или друг език. Тук не трябва да забравяме и сферите, които изискват филологическото образование за поддръжане и развитие на родния език. Професиите, свързани с възпитанието, науката или образованието, също така в голяма степен претърпяват трансформациите, изискващи допълнителна квалификация или най-малко – приспособяване към съвременните тенденции и актуалните промени.

Налице са неоспорими факти за неограничените възможности, които предлага филологията, с цел усъвършенстване и реализация в най-различни сфери на науката, образованието, бизнеса и културата.

Всичко посочено дотук потвърждава актуалността на разглежданата проблематика. В заключение може да се направи извод, че реализацията и просперитетът на филолога в голяма степен зависят от личната нагласа и мотивите му. Един от изявените съвременни филолози Д. Ю. Илин подчертава, че филолозите трябва да притежават постоянна нагласа за търсене на нови знания, ново приложение на собствените си таланти, критичност във възприемането на света и желание за организиране на най-добрата професионална и социална среда (Puin 2008-2009:22-23).

Ускореното развитие на пазара на труда, изискващо професионално владене на даден език (най-често това е чужд език), предлага на филолозите голям избор от нови професионални компетентности, предполагащи, от своя страна, допълнителна

квалификация или специализация, което, от друга страна, гарантирано допринася за просперитета и личностното развитие на всеки един човек.

Библиография

Ilyin 2008-2009: D. Yu. Ilyin. Filologicheskoye obrazovaniye. Zadachi i perspektivy. Vestnik VolGU. Seriya 6. Vypusk 11. 2008 – 2009, str.22-23. [Ильин 2008 – 2009: Д. Ю. Ильин. Филологическое образование. Задачи и перспективы. Вестник ВолГУ. Серия 6. Выпуск 11. 2008 – 2009, стр. 22-23].

Likhachov 1989: Likhachev D. S. O filologii. M., XII Ob isskustve slova i filologii, 1989. [Лихачов 1989: Лихачев Д. С. О филологии. М., XII Об искусстве слова и филологии, 1989].

Banashko Larisa Vasiliyevna, Krishchuk Bogdan Stepanovich, Sevast'yanova Olena Mikhaylivna, Tafintseva Svitlana Igorivna, Kontsepsiya pedagogichnoї kompetentnosti. [Банашико Лариса Василевна, Крищук Богдан Степанович, Севастьянова Елена Михайливно, Тафинцева Світлана Ігорівна. Концепція педагогічної компетентності]. [прегледан на 05.09.2018], <http://www.kgpa.km.ua/?q=node/233>